

Informatieblad Contextanalyse in ISO 14001:2015

*De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie
(hoe klein ook) betere milieuprestaties behaalt door het
gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de ISO 14001-norm*

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Contextanalyse in ISO 14001:2015

N171102, versie 10 april 2018 v2

Inhoudsopgave

	HOOFDSTUK 1	
1	Inleiding	5
	HOOFDSTUK 2	
2	Het belang van de contextanalyse	6
	HOOFDSTUK 3	
3	Inhoud contextanalyse en relatie met andere normen	8
	3.1 Inhoud contextanalyse	8
	3.2 Relatie van contextanalyse met andere normen	8
	HOOFDSTUK 4	
4	De uitvoering van de contextanalyse	11
	4.1 Inzicht in belangrijke punten (issues)	12
	4.2 Inzicht in behoeften en verwachtingen van belanghebbenden	15
	HOOFDSTUK 5	
5	Veel gestelde vragen over de uitvoering van de contextanalyse	17
	HOOFDSTUK 6	
6	Beoordeling bij certificatie	19

I Inleiding

Een nieuw onderdeel in de ISO 14001:2015 is hoofdstuk 4 'context van de organisatie'. Dit onderdeel is toegevoegd op basis van de zogenaamde ISO High Level Structure (HLS). Deze geeft een verplicht te hanteren hoofdstuk en paragraafindeling en de basistekst voor alle ISO-normen voor managementsystemen. Dit hoofdstuk komt derhalve in alle managementsysteemnormen terug.

Hoofdstuk 4 'context van de organisatie' bestaat uit vier onderdelen:

- Inzicht in de organisatie en haar context;
- Inzicht in de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden;
- Het toepassingsgebied van het milieumanagementsysteem vaststellen;
- Het milieumanagementsysteem.

Dit informatieblad richt zich vooral op de eerste twee onderdelen omdat hier de meeste vragen over zijn. Het bepalen van het toepassingsgebied is een bekende eis uit ISO 14001:2004, in 3.2 wordt hier nog kort op ingegaan. Het laatste onderdeel bevat geen inhoudelijke eisen en behoeft geen toelichting.

In hoofdstuk 2 wordt de achtergrond en het belang van de contextanalyse toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de relaties met andere normonderdelen uitgewerkt. Voorbeelden voor de wijze waarop de contextanalyse kan worden uitgevoerd worden gegeven in hoofdstuk 4. Dit zijn nadrukkelijk voorbeelden en zijn bedoeld om de abstracte tekst uit de norm concreet te maken. De voorbeelden geven een idee hoe aan de eisen uit de norm kan worden voldaan en welke diepgang bij certificatie wordt verwacht. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op veel gestelde vragen rond de uitvoering van de contextanalyse.

Op 23 februari 2024 heeft ISO een amendement gepubliceerd waarmee het onderwerp 'klimaatverandering' een verplicht onderdeel wordt van de contextanalyse in alle ISO-managementsysteemnormen. Deze verplichting was direct van toepassing. In paragraaf 3.1 van dit informatieblad wordt de inhoud van het amendement toegelicht.

2 Het belang van de contextanalyse

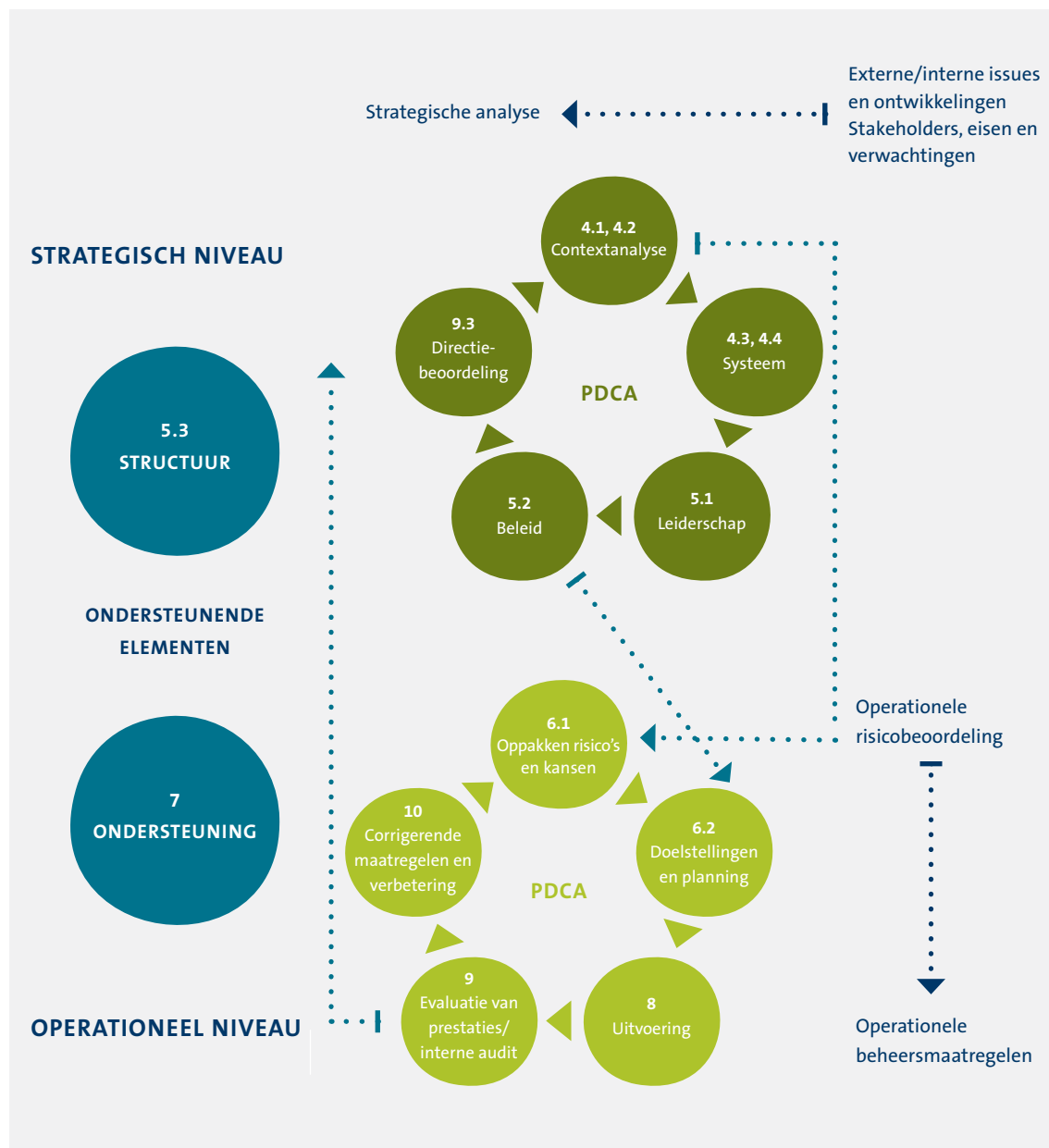
De uitkomsten van de contextanalyse zijn van groot belang voor de ontwikkeling van het milieubeleid, omdat deze uitkomsten richtinggevend zijn voor de prioriteiten die de directie moet stellen bij het beoordelen van risico's en de strategische kansen die er zijn.

Het milieubeleid heeft zich de afgelopen decennia ontwikkeld van meer defensief en reactief gerichte aanpak van maatregelen om milieuproblemen op te lossen naar een onderwerp dat ook strategische impact voor de organisatie heeft. Binnen de ontwikkeling van maatschappelijk verantwoord ondernemen neemt het thema 'duurzaamheid' dan ook een belangrijke plaats in. Steeds vaker is te zien dat het 'verdienmodel' van een organisatie wordt beïnvloed door veranderingen die hun oorsprong hebben in het milieubeleid.

Deze ontwikkeling zien we ook terug in de ontwikkeling van de ISO 14001-norm. Met de toevoeging van de contextanalyse in de 2015-versie van de norm is gewaarborgd dat een organisatie het milieubeleid ontwikkelt op zowel operationeel als strategisch niveau. Daarmee krijgt het milieumanagementsysteem voor de directie van een organisatie ook veel meer impact. Het beperkt zich niet tot het beheersen van risico's maar gaat ook in op het identificeren en pakken van kansen om de milieuprestaties op een structureel hoger niveau te brengen en te anticiperen op ontwikkelingen die de milieuprestaties op termijn kunnen beïnvloeden. Dat zijn de onderwerpen waar ook de directie veel aandacht voor heeft. Organisaties die de ISO 26000-richtlijn gebruiken om invulling te geven aan de doelstelling van maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn gewend om daarbij ook de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden te identificeren. Nu in de ISO 14001 ook de uitvoering van een contextanalyse is opgenomen kan met het milieumanagementsysteem invulling worden gegeven aan de 'planet' invalshoek van MVO/ISO 26000.

In figuur 1 wordt duidelijk gemaakt dat ISO 14001 een verbetercyclus op zowel strategisch als operationeel niveau bevat. De belangrijke punten (issues) en de verwachtingen en behoeften van belanghebbenden ten aanzien van het milieubeleid vormen een belangrijke input voor de verbetercyclus op strategisch niveau.

FIGUUR 1: PDCA-CYCLUS OP STRATEGISCH EN OPERATIONEEL NIVEAU (BRON: NEN)

3 Inhoud contextanalyse en relatie met andere normeisen

3.1 Inhoud contextanalyse

De contextanalyse bestaat uit twee onderdelen.

Inzicht in de organisatie en haar context (ISO 14001:2015 art. 4.1)

De organisatie moet externe en interne belangrijke punten (issues) vaststellen die relevant zijn voor haar doel en die haar vermogen beïnvloeden om het (de) beoogde resulta(a)t(en) van haar milieumanagementsysteem te behalen. Die belangrijke punten moeten ook milieumomstandigheden omvatten die worden beïnvloed door de organisatie of die invloed kunnen hebben op de organisatie.

Op basis van het door ISO op 23 februari 2024 gepubliceerde amendement is aan art. 4.1 de volgende zin toegevoegd: 'De organisatie moet vaststellen of klimaatverandering een relevant belangrijk punt (issue) is'.

Inzicht in de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden (ISO 14001:2015 art. 4.2)

De organisatie moet vaststellen:

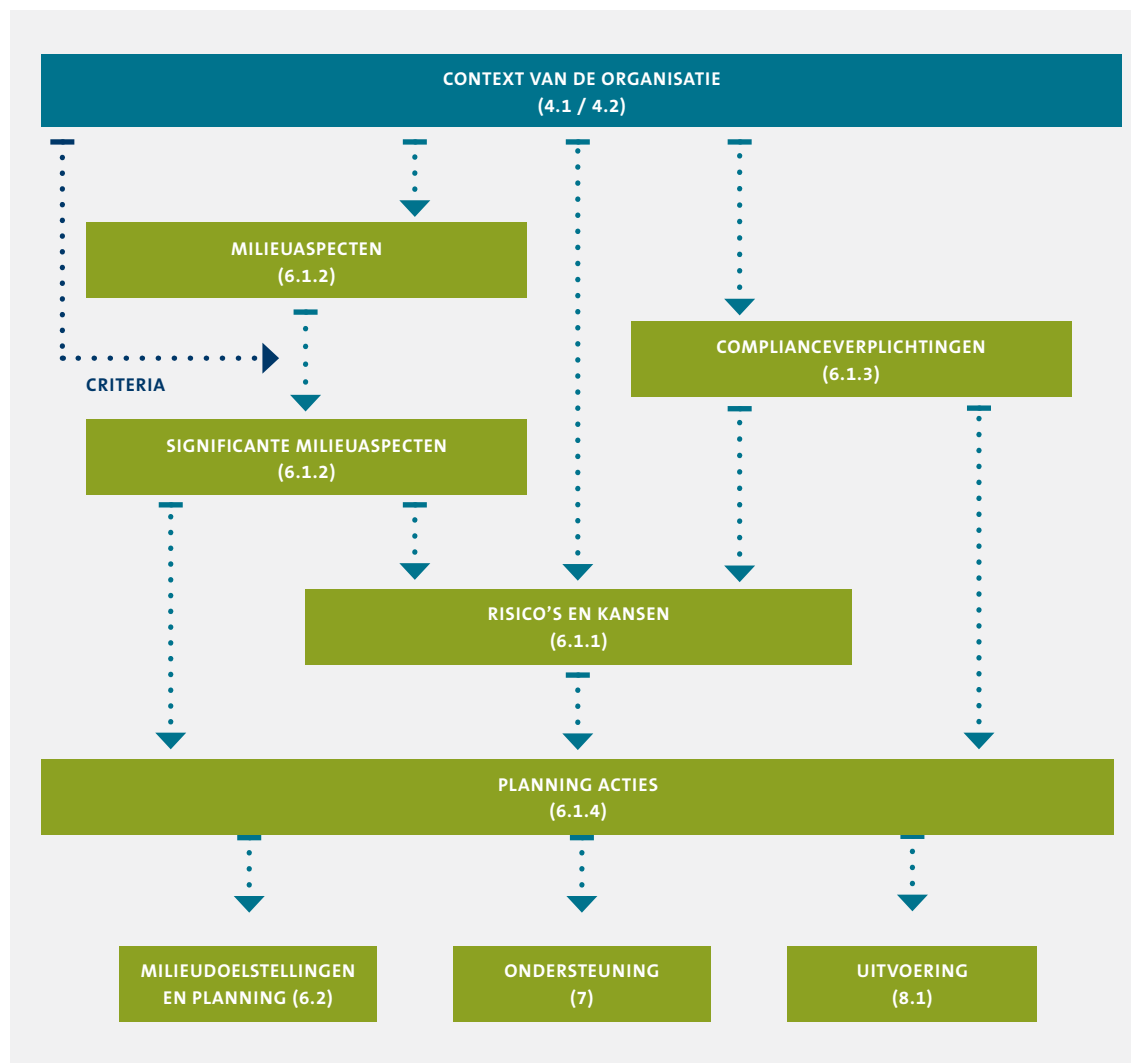
- a) welke belanghebbenden relevant zijn voor het milieumanagementsysteem;
- b) de relevante behoeften en verwachtingen (d.w.z. eisen) van deze belanghebbenden;
- c) welke van deze behoeften en verwachtingen complianceverplichtingen van de organisatie worden.

Op basis van het door ISO op 23 februari 2024 gepubliceerde amendement is aan art. 4.2 de volgende voetnoot toegevoegd: 'Relevante belanghebbende partijen kunnen eisen hebben gerelateerd aan klimaatverandering'.

3.2 Relatie van contextanalyse met andere normeisen

De uitkomsten van de contextanalyse vormen de basis voor andere onderdelen van het milieumanagementsysteem. Figuur 2 maakt duidelijk hoe de onderdelen 'context' en 'planning' van het milieumanagementsysteem op basis van de ISO 14001-norm met elkaar samenhangen. Ook zijn er directie relaties met de onderdelen 'communicatie' en 'directiebeoordeling'. De verbanden worden in deze paragraaf toegelicht.

FIGUUR 2: SAMENHANG VAN EISEN UIT HOOFDSTUK 4 (CONTEXT VAN DE ORGANISATIE) EN HOOFDSTUK 6 (PLANNING) VAN ISO 14001:2015

Toepassingsgebied vaststellen (4.3)

Bij dit onderdeel van de norm wordt vastgesteld op welke activiteiten, producten en diensten van de organisatie het milieumanagementsysteem betrekking heeft. Duidelijk moet bijvoorbeeld zijn welke organisatieonderdelen en eventuele locaties of vestigingen onder het milieumanagementsysteem vallen. Bij de te maken keuzes zal een organisatie rekening moeten houden met de uitkomsten van de contextanalyse. Uit de contextanalyse komt onder andere naar voren welke wet- en regelgeving aan de orde is. Wanneer bijvoorbeeld in een onderdeel van de organisatie bepaalde milieuwet- en -regelgeving aan de orde is zal dit bij de vaststelling van het toepassingsgebied moeten worden betrokken. Ook kunnen belanghebbende partijen hun verwachtingen hebben uitgesproken ten aanzien van milieuaspecten die betrekking hebben op specifieke onderdelen van de organisatie. Wanneer een dergelijk onderdeel dan toch buiten het toepassingsgebied wordt gehouden, zal dit gemotiveerd moeten kunnen worden.

Risico's en kansen (6.1.1)

Bepaald moet worden welke risico's en kansen er volgen uit de belangrijke punten en eisen van belanghebbenden. Dit kunnen zowel risico's en kansen zijn op operationeel niveau als op strategisch niveau. Vooral wanneer er belangrijke punten en/of wensen zijn die ook ingrijpende consequenties hebben voor het ontwerp van de producten/diensten en/of de processen/installaties zullen de risico's en kansen op strategisch niveau liggen.

Milieuaspecten (6.1.2)

De uitkomsten van de contextanalyse hebben invloed op de bepaling van de milieuaspecten en de belangrijkheid ervan:

- Op basis van de contextanalyse kunnen onderwerpen naar boven komen die als milieuaspect moeten worden meegenomen of die op basis van de contextanalyse een groter belang moeten krijgen bij het waarderen van de risico's.
- De behoeften en verwachtingen van belanghebbenden kunnen van invloed zijn op de criteria die worden gehanteerd bij het bepalen van de belangrijkheid van milieuaspecten en de kansen die worden opgepakt.

Complianceverplichtingen (6.1.3)

Uit de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden kunnen complianceverplichtingen naar voren komen. Onder 6.1.3 worden de eisen die volgen uit deze complianceverplichtingen vastgelegd. Complianceverplichtingen kunnen van bijvoorbeeld de volgende belanghebbenden komen:

- overheid (van toepassing zijnde wet- en regelgeving);
- klanten (eisen ten aanzien van milieuprestaties in opdrachten);
- brancheorganisatie (afspraken ten aanzien van milieuprestaties als voorwaarde voor lidmaatschap);
- verzekeringsmaatschappijen (voorwaarden in bijvoorbeeld brand en/of aansprakelijkheidsverzekeringen);
- eisen vanuit het concern waar de organisatie eventueel deel van uitmaakt.

Acties plannen (6.1.4)

Onder acties plannen wordt bepaald hoe de risico's en kansen worden opgepakt. Voor de meer operationele risico's betekent dit dat wordt bepaald of beheers- en of verbetermaatregelen worden genomen. Uit de contextanalyse komen mogelijk strategische kansen en risico's naar boven waarvoor vervolgacties nodig zijn. De prioriteiten worden dan gesteld op basis van wat bijvoorbeeld technisch en financieel mogelijk is. Vervolgacties kunnen bijvoorbeeld zijn het doen van verder onderzoek, het besluit nieuwe producten/diensten te ontwikkelen of te investeren in nieuwe productietechnieken die minder milieubelastend zijn.

Communicatie (7.4.1)

De organisatie moet bepalen met wie, waarover, wanneer en hoe wordt gecommuniceerd. Uit de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden kan naar voren komen dat er behoefte is aan meer informatie over onderdelen van het milieubeleid en de uitvoering ervan. Ook kan uit de reactie van belanghebbenden door de organisatie zelf de conclusie worden getrokken dat communicatie kan bijdragen aan de realisatie van het milieubeleid.

Directiebeoordeling (9.3)

Tijdens de directiebeoordeling dienen wijzigingen in de belangrijke punten (issues) en/of de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden in overweging te worden genomen.

4 De uitvoering van de contextanalyse

In dit hoofdstuk worden voorbeelden gegeven voor de wijze waarop de contextanalyse kan worden uitgevoerd. De beschreven aanpak is nadrukkelijk een voorbeeld om een idee te geven hoe het kan worden aangepakt.

De ISO 14001-norm vereist dat de belangrijke punten en de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden worden 'vastgesteld'. In de norm is geen verplichting tot documentatie van de contextanalyse opgenomen.

De meeste organisaties kiezen er echter wel voor om het resultaat van de contextanalyse te documenteren, dit heeft namelijk een aantal voordelen:

- De uitvoering van de contextanalyse en het bespreken van de resultaten ervan is ook een kans om de ideeën die binnen een organisatie leven over de ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor het milieubeleid uit te wisselen. Door de uitkomsten vast te leggen wordt het mogelijk dat personen binnen de organisatie met elkaar de discussie aangaan over de inschatting van het belang van bepaalde ontwikkelingen voor de organisatie en de wijze waarop de organisatie daar het best op zou kunnen anticiperen.
- Wanneer de uitkomsten niet zijn vastgelegd zal een certificatie-instelling door interviews moeten beoordelen of de contextanalyse aan de eisen voldoet en de resultaten bij de andere onderdelen van het managementsysteem zijn meegenomen. Dit zal de audit tijdrovender maken en voor de organisatie het risico met zich meebrengen dat verschillende personen binnen de organisatie op dezelfde vragen niet hetzelfde antwoord geven.
- De ISO 14001-norm vereist dat bij de directiebeoordeling de veranderingen in de contextanalyse worden besproken. Het zal moeilijk zijn om deze veranderingen te benoemen wanneer er de eerdere uitkomsten niet zijn vastgelegd.

Als gevolg van het door ISO op 23 februari 2024 gepubliceerde amendement met betrekking tot klimaatverandering dient de organisatie expliciet vast te stellen of klimaatverandering een belangrijk punt (issue) is. Dit kan zijn door de invloed op het ontstaan van klimaatverandering en/of de gevolgen van klimaatverandering voor de organisatie zelf.

In dit informatieblad is er daarom bij de voorbeelden van uitgegaan dat het resultaat van de contextanalyse wordt gedocumenteerd. Daarnaast zou ervoor kunnen worden gekozen om het proces vast te leggen (zie hoofdstuk 5).

TIP!

De twee onderdelen van de contextanalyse worden makkelijk door elkaar gehaald. Belangrijk is dat de externe 'belangrijke punten' ontwikkelingen zijn die ook voor andere organisaties van toepassing zijn. De externe 'verwachtingen en behoeften' zijn specifiek voor de eigen organisatie. Het zijn zaken die anderen verwachten van de handelwijze van de betreffende organisatie.

4.1 Inzicht in belangrijke punten (issues)

Belangrijke punten (issues) kunnen zowel van buiten de organisatie (extern) als van binnen (intern) komen. Aan zowel mogelijke externe als interne belangrijke punten dient aandacht te worden besteed. In bijlage A van ISO 14001 staat onder A.4.1 een toelichting op het krijgen van inzicht in de belangrijke punten (issues). Voor wat betreft de externe belangrijke punten worden verschillende invalshoeken onderscheiden.

TIP!

Het werkt het makkelijkst om een beperkt aantal invalshoeken te kiezen en vanuit deze invalshoeken de mogelijke belangrijke punten (issues) te inventariseren.

Invalshoeken kunnen bijvoorbeeld de items uit het 'PESTLE'-model zijn:

- **Political**: welke beleidsvoornemens van de politiek vormen een kans of risico voor het milieubeleid?
- **Economical**: welke financiële/economische ontwikkelingen vormen een kans of risico voor het milieubeleid? Denk aan grondstofprijzen; concurrentie; subsidies; rentestand etc.
- **Social**: welke sociale of lokale onderwerpen kunnen een risico of kans vormen? Bijvoorbeeld een tekort aan personeel kan gevolgen hebben of het imago van de organisatie in de omgeving.
- **Technological**: welke technologische ontwikkelingen kunnen een kans of risico vormen voor het productieproces en/of de geleverde producten/diensten?
- **Legal**: welke ontwikkelingen in wet- en regelgeving vormen een risico of kans voor het milieubeleid? Dit kan wet- en regelgeving zijn die betrekking heeft op zowel het productieproces als de producten/diensten die worden geleverd.
- **Environmental**: welke milieuthema's vormen een kans of een bedreiging voor de organisatie? Deze kunnen zowel betrekking hebben op het productieproces als op de producten/diensten die worden geleverd.

Zoals in onderstaande voorbeelden is te zien kunnen ook voor de interne belangrijke punten de invalshoeken uit het PESTLE-model worden gebruikt.

TIP!

Kijk per invalshoek naar de mogelijke risico's en kansen met betrekking tot zowel het proces van produceren/leveren als de eigenschappen van de producten/diensten zelf.

Zoals eerder aangegeven is het een keuze om de belangrijke punten vanuit een aantal invalshoeken te identificeren. Naar eigen inzicht kunnen ook invalshoeken worden verwijderd en/of toegevoegd.

Onderstaand is een voorbeeld uitgewerkt voor een producent van cv-ketels. Er is een aparte tabel gemaakt voor de externe- en interne belangrijke punten. Deze tabellen kunnen ook worden gecombineerd. Voor de invulling van de vervolgacties is het wel aan te bevelen om het onderscheid tussen interne en externe belangrijke punten zichtbaar te maken.

TABEL 1: VOORBEELD UITWERKING BELANGRIJKE PUNTEN VOOR PRODUCENT CV-KETELS VANUIT EXTERNE INVALSHOEKEN

INVALSHOEK EXTERN	BELANGRIJKE PUNTEN (ISSUES)	MOGELIJK GEVOLG VOOR MILIEUBELEID
Politiek	> Beleid om gebruik van 'aardgas' in woningen uit te faseren (product) > Doelstellingen voor CO₂-reductie/ energiebesparing in de industrie (proces) > Doelstelling circulaire economie (proces en product)	Kans: markt voor nieuwe producten met betere milieuprestaties Risico: investeringen in milieuvriendelijke productie-technieken zijn mogelijk niet relevant voor toekomstige producten Risico: kennis over warmtepompen niet aanwezig Risico: verlies markt omdat terugname van ketels niet is geregeld en er geen inzicht is in mate waarin gerecyclede grondstoffen zijn gebruikt
Economisch	> Schaarste van bepaalde metalen > Hogere kosten van gas en elektra > Concurrenten leveren producten met betere milieuprestaties > Hoge kosten van gecombineerde ketels met warmtepompen	Kans: opzetten van terugnamesysteem van gebruikte ketels Kans: aanbieden van verwarmingssysteem op basis van gebruikskosten i.p.v. verkoopsysteem Risico: hogere verkoopkosten door duurdere inkoop materialen
Sociaal/Omgeving	> Nieuwbouw van woningen rond bedrijfsterrein maakt bedrijf kwetsbaar voor klachten > Belangstelling gemeente voor koop terrein	Risico: klachten over geluidsoverlast schadelijk voor imago Kans: verhuizing naar nieuw gebouw met betere milieuprestaties
Technologisch	> Samenstelling van gas wijzigt (product) > 'Internet of things' maakt andere besturing van cv-ketels (en daarmee energiebesparing) mogelijk	Kans: ketels zijn geschikt voor andere gassamenstelling Kans: nieuwe ketelbesturing die onderscheidend is van concurrentie Risico: mogelijk komen nieuwe partijen met internet geïntegreerde producten op de markt.
Wetgeving	> Strengere wettelijke eisen aan emissies van nieuwe cv-ketels in 2020	Kans: markt voor nieuwe producten met betere milieuprestaties Risico: producten voldoen niet op tijd aan 2020-eisen
Milieu	> Verandering klimaat > Terugdringen CO₂-emissies	Kans: andere dimensionering ketels i.v.m. minder lage temperaturen Risico: extremen in weer (wind) stellen extra eisen aan afvoersystemen op dak Kans: veel ruimte voor zonnecellen en eigen energie-opwekking

TABEL 2: VOORBEELD UITWERKING BELANGRIJKE PUNTEN VOOR PRODUCENT CV-KETELS VANUIT INTERNE INVALSHOEKEN

INVALSHOEK INTERN	BELANGRIJKE PUNTEN (ISSUES)	MOGELIJK GEVOLG MILIEUBELEID
Politiek-concern	> Concern wil investeren in ontwikkeling van klimaatinstallaties voor woningen. Onduidelijk welke dochterbedrijven middelen krijgen voor R&D	Kans: keuze van concern om investeringen in bedrijf te doen Risico: concern kiest voor investering in andere dochteronderneming.
Economisch	> Financiële resultaten staan onder druk door tegenvallende verkopen	Risico: R&D komt onder druk door beperkte investeringsmogelijkheden
Sociaal/Omgeving	> Hogere eisen aan afzuiging en ventilatie uit oogpunt van milieu	Risico: hoger energieverbruik en stijging CO ₂ -emissies bij productie
Technologisch	> Mogelijke samenwerking met collega-bedrijf binnen concern met betrekking tot domotica (product)	Kans: onderscheidend product met extra mogelijkheden tot energiebesparing
Wetgeving	> Om te voldoen aan de wettelijke eisen die aan de spuitcabine worden gesteld moeten investeringen worden gedaan	Risico: boete/verbod op gebruik spuitcabine Kans: verbetering milieuprestaties door nieuwe spuitcabine
Milieu	> Gebouwen verouderd	Kans: verhuizing Risico: te hoge investeringen om gebouwen energiezuinig te maken

TIP!

Koppel aan de vastgestelde belangrijke punten direct het vervolg. Dit kan door kolommen toe te voegen om bijvoorbeeld prioriteit aan te geven of de verwijzing naar een vervolgactie.

Zoals ook aangegeven onder 3.2 vormen de uitkomsten van de contextanalyse de basis voor verschillende andere onderdelen van het milieumanagementsysteem. Bepaald moet bijvoorbeeld worden welke risico's en kansen uit de contextanalyse volgen en wat daarmee wordt gedaan.

Aan bovenstaande tabellen kunnen een aantal kolommen worden toegevoegd waarmee ook de consequenties van de uitkomsten kunnen worden vastgelegd voor andere onderdelen van het managementsysteem.

Dit kunnen bijvoorbeeld de volgende kolommen zijn:

- risico/kans, met eventueel een waardering/prioritering;
- korte/lange termijn waarop het risico of de kans aan de orde is;
- vervolgacties die worden ingepland.

4.2 Inzicht in behoeften en verwachtingen van belanghebbenden

De eerste stap is om te bepalen welke belanghebbenden er zowel intern als extern zijn. Ook hier kan het PESTLE-model weer helpen om systematisch te analyseren welke belanghebbenden er zijn. Wanneer duidelijk is wie de mogelijke belanghebbenden zijn, kan vervolgens worden bepaald wat de verwachtingen en behoeften van deze belanghebbenden zijn ten aanzien van het door de organisatie te voeren milieubeleid.

INVALSHOEK	BELANGHEBBENDEN	VERWACHTINGEN EN BEHOEFTE
Politiek	Branchevereniging	> Nakomen van afspraken over minimale prestaties van cv-ketels > Ontwikkeling van nieuwe producten die energiezuinig zijn > Voldoen aan wet- en regelgeving (bepaalt mede het imago van de branche)
Economisch	Aandeelhouders/concern directie	> Realiseren financiële doelstellingen > Realiseren doelstellingen met betrekking tot innovatie van 'woningproducten'
	Installateurs/groothandel	> Producten die technisch goed en storingsvrij werken > Producten met concurrerende milieuprestaties en prijs
	Verzekeraar brand/aansprakelijkheid	> Voldoen aan eisen uit polis
Sociaal/Omgeving	Personeel	> Trots kunnen zijn om te werken voor een bedrijf dat veilig is en duurzame producten maakt
	Consumentenbond en Vereniging Eigen Huis	> Energiezuinige ketels die langdurig storingsvrij werken met concurrerende prijs > Ketels die circa 20 jaar geschikt blijven voor samenstelling gas > Ketels die in toekomst te combineren zijn met nieuwe systemen
	Omgeving	> Geen overlast door lucht, geluid en verkeer
Technologisch	Testinstituut	> Nieuwe producten in combinatie met warmtepomp en zonne-energie
	Leveranciers	> Langdurige relatie om investeringen in productontwikkeling terug te verdienen
Wetgeving	Provincie/gemeente/omgevingsdienst	> Naleving van vergunning en wet- en regelgeving
Milieu	Afval/recyclingbedrijven	> Producten die goed recyclebaar zijn

Zoals ook aangegeven onder 3.2 vormen de uitkomsten van de contextanalyse de basis voor verschillende andere onderdelen van het milieumanagementsysteem. Onder meer moet bepaald worden welke risico's en kansen uit de contextanalyse volgen en welke complianceverplichtingen volgen uit de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden.

Aan bovenstaande tabel kan een aantal kolommen worden toegevoegd waarmee direct de consequenties van de uitkomsten kunnen worden vastgelegd. Dit kunnen bijvoorbeeld de volgende kolommen zijn:

- wel/geen complianceverplichtingen die voortvloeien uit de behoeften en verwachtingen;
- wel/geen communicatie en welke communicatie;
- prioritering (bijvoorbeeld op basis van impact en waarschijnlijkheid).

5 Veel gestelde vragen over de uitvoering van de contextanalyse

Bij de uitvoering van de contextanalyse spelen onder meer de volgende vragen:

- In hoeverre moet het proces en het resultaat van de contextanalyse worden gedocumenteerd?
- Is de contextanalyse hetzelfde als een SWOT-analyse?
- Moeten alle milieuaspecten ook in de contextanalyse worden opgenomen?
- In hoeverre kunnen analyses die voor een ander doel zijn gedaan worden 'hergebruikt'?
- Kunnen de contextanalyses voor verschillende managementsystemen (bijvoorbeeld milieu, gezond en veilig werken (G&VW) en en kwaliteit) worden geïntegreerd?
- Hoe wordt de informatie ten behoeve van de contextanalyse verzameld (moeten belanghebbenden bijvoorbeeld worden geïnterviewd)?
- Moet de contextanalyse gereed zijn op het moment van certificatie?

In hoeverre moeten het proces en het resultaat van de contextanalyse worden gedocumenteerd?

De ISO 14001-norm vereist dat de belangrijke punten (issues) en de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden worden vastgesteld. Dit hoeft niet te worden gedocumenteerd. Veel organisaties kiezen er echter wel voor om in ieder geval het resultaat van de contextanalyse vast te leggen. Het vastleggen heeft verschillende voordelen (zie toelichting onder 4.0). Naast het resultaat kan het voordelen hebben om ook het proces dat is doorlopen vast te leggen. Dit maakt het makkelijker om het te herhalen en ook wordt het makkelijker om tijdens het certificatieproces te onderbouwen waar de resultaten van de contextanalyse op gebaseerd zijn.

Is de contextanalyse hetzelfde als een SWOT-analyse?

Nee, dat is niet hetzelfde. Een SWOT-analyse kan echter wel worden gebruikt. Een SWOT-analyse is een overzicht van de sterke/zwakke punten van de organisatie en van de kansen/bedreigingen die vanuit de omgeving op de organisatie afkomen. Een SWOT-analyse kan zeker worden gebruikt om de resultaten van de context-analyse inzichtelijk te maken. Wanneer bijvoorbeeld belangrijke punten (issues) zijn vastgesteld is vervolgens de vraag welke consequenties daaraan worden verbonden. Een SWOT-analyse kan dan helpen om de prioriteiten te stellen.

Moeten alle milieuaspecten ook in de contextanalyse worden opgenomen?

Nee, wanneer alle milieuaspecten worden opgenomen wordt het lastig om binnen de contextanalyse de hoofd- en bijzaken te onderscheiden. Het is de bedoeling om door de contextanalyse de onderwerpen te identificeren die speciale aandacht verdienen. Bijvoorbeeld omdat belanghebbende partijen daar veel waarde aan hechten of omdat een onderwerp ook vanuit de maatschappij veel aandacht krijgt. Bij de contextanalyse zullen zeker ook milieuaspecten naar boven komen, dit zijn dan de milieuaspecten die misschien meer prioriteit moeten krijgen.

In hoeverre kunnen analyses die voor een ander doel zijn gedaan worden ‘hergebruikt’?

Zeker bij wat grotere organisaties is het mogelijk dat er voor andere doeleinden al analyses zijn gemaakt die weer kunnen worden gebruikt voor de contextanalyse in het kader van ISO 14001. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er een afdeling externe betrekkingen of communicatie is. Deze heeft vaak ook al een overzicht van belanghebbende partijen en de relaties die daarmee zijn. Ook kan het zijn dat in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen analyses zijn gemaakt.

Kunnen de contextanalyses voor verschillende managementsystemen (bijvoorbeeld milieu, gezond en veilig werken (G&VW,) en kwaliteit) worden geïntegreerd?

Ja, de analyses kunnen worden geïntegreerd. Voor ISO 14001 is het van belang dat dan wel de milieugerelateerde punten, behoeften en verwachtingen met voldoende diepgang zijn opgenomen. De praktijk is dat zowel de belangrijke punten als de behoeften en verwachtingen voor milieu, G&VW en kwaliteit verschillend zijn. Het zijn vaak andere belanghebbenden en ook specifieke behoeften en verwachtingen. Daadwerkelijke integratie van het proces en de uitvoering is derhalve vaak maar beperkt mogelijk.

Hoe wordt de informatie ten behoeve van de contextanalyse verzameld (moeten belanghebbenden bijvoorbeeld worden geïnterviewd)?

Belanghebbenden hoeven niet per se geïnterviewd te worden voor de contextanalyse zolang de organisatie op een andere manier voldoende inzicht heeft in het belang van de belanghebbenden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan eisen uit aanbestedingen, vergunningen of technische eisen; informatie uit gesprekken met klanten, overheid, branche- of consumentenorganisatie. Ook kunnen verschillende organisaties op basis van bijvoorbeeld rapporten hun visie op ontwikkelingen hebben vastgelegd. Een interview (of onderzoek) kan verstandig zijn om belangen die onvoldoende in beeld zijn, in kaart te brengen maar is zeker geen verplichting.

Moet de contextanalyse gereed zijn op het moment van certificatie?

Ja, deze moet gereed zijn. Dit neemt niet weg dat deze in de loop van de tijd verder kan worden verdiept. Bijvoorbeeld door het doen van onderzoek of het voeren van gesprekken met belanghebbenden.

6 Beoordeling bij certificatie

Certificatie-instellingen beoordelen tijdens audits of aan de eisen ten aanzien van de contextanalyse in de paragrafen 4.1 en 4.2 wordt voldaan. Het gaat daarbij zowel om de eisen uit de paragrafen 4.1 en 4.2 zelf als om het gebruik van de resultaten van de contextanalyse bij bijvoorbeeld de bepaling van risico's en kansen, de invulling van communicatie en de directiebeoordeling.

Zoals in de hoofdstukken 4 en 5 is beschreven zijn er in de ISO 14001-norm geen eisen opgenomen ten aanzien van de documentatie van de resultaten en het proces. Veel organisaties zullen echter het resultaat van de contextanalyse wel hebben vastgelegd.

Wanneer de resultaten zijn gedocumenteerd zullen deze bij de audit als uitgangspunt worden gebruikt. Wanneer de resultaten niet zijn gedocumenteerd zal extra tijd voor interviews nodig zijn. Dit zullen dan voor een belangrijk deel interviews met leden van de directie zijn. Daarnaast worden ook andere personen binnen de organisatie geïnterviewd om te verifiëren of de resultaten van de contextanalyse ook eenduidig worden gehanteerd.

Bij controleaudits zal bijvoorbeeld op basis van de documentatie van de directiebeoordeling ingegaan worden op de wijzigingen die er zijn ten aanzien van de in- en externe belangrijke punten en de verwachtingen en behoeften van belanghebbenden. De vraag is welke veranderingen er zijn, waar deze op zijn gebaseerd en de consequenties hiervan.

Het is aan de organisatie om te bepalen wat de belangrijke punten zijn en wie buiten het personeel als belanghebbenden worden beschouwd. Partijen die milieu gerelateerde eisen stellen zullen echter altijd ook bij de belanghebbenden terug moeten komen. Wanneer er andere partijen zijn die een auditor als belanghebbende partij zouden verwachten kan dit tot een vraag leiden over de wijze waarop de organisatie de belanghebbende partijen heeft bepaald en de motivatie voor het niet opnemen van betreffende partij.

Afwijkingen kunnen bijvoorbeeld worden geformuleerd wanneer:

- personen binnen de organisatie verschillende antwoorden geven op vragen over de belangrijke punten, de belanghebbenden anders dan het personeel en de verwachtingen en behoeften van belangrijke belanghebbenden;
- partijen die aantoonbaar milieugerelateerde eisen stellen niet als belanghebbende zijn geïdentificeerd;
- uit interviews blijkt dat partijen die relevant zijn voor het milieubeleid niet zijn opgenomen;
- eisen van belanghebbende partijen niet zijn opgenomen (en ook niet terugkomen) in het overzicht van complianceverplichtingen

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001, ISO 50001 en ISO 45001.
Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante
milieu- en G&VW-wet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van
gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond
en veilig werken (SCCM)

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 10 april 2018 v2